
Saknr: 2020/1472-1
Saksbehandlar: Kjersti Sognnes

Saksgang

Utvål	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon		13.02.2020
Fylkesutvalet		14.02.2020

Innspel frå Vestland fylkeskommune til jordbruksforhandlingane 2020

Forslag til innstilling

1. Små og mellomstore bruk må prioriterast gjennom målretta tilskot knytt til storleik og geografisk plassering.
2. Det må setjast øvre grense per bruk for sentrale tilskot, for å styrke dei mindre bruka.
3. Handlingsrommet for regional forvaltning av investerings- og bedriftsutviklingsmidlane i landbruket må bli større. Rammene for midlane må ta høgde for regionale skilnader i bruksstruktur, topografi og klima.
4. Føretak med pelsdyr har tilbod om investeringsstøtte for omlegging til annan produksjon når dei vert pålagt å avvikle drifta. Den nasjonale tilskotsramma til investeringsstøtte må aukast for å ta høgde for dette.
5. Ved vurdering av lønsemda i investeringsprosjekt må det samla inntektsgrunnlaget leggjast til grunn, også inntekt utanom bruket.
6. For å kunne prioritere fornying av driftsapparat på bruk med 15-30 kyr, må den samla ramma for investeringsstøtte aukast, taket på investeringsstøtta må hevast til 2,5 millionar og maksimal støttesats må hevast til 40%.
7. Gode støtteordningar innan frukt og grønt må vidareførast og maksimumsgrensa for godkjent kostnadsoverslag til arrondermessige betringar som legg til rette for effektivisering og bruk av ny teknologi, må aukast til 30 000 kr per da.
8. For å stimulere til utvikling av tilleggsnæringar knytt til tradisjonelt landbruk, er det viktig å oppretthalde gode støtteordningar i alle delar av prosessen frå ide til realisering.
9. Tilskot til grøfting må aukast og støttenivået må vere som for andre investeringar.
10. Nivået på støtte til gjødsellager med tak, må vere som for andre investeringar. Det må også stimulerast til å bygge oppsamlingsplassar for rundballar.
11. Beiteressursane er viktig å ta vare på gjennom auka stimulering til beiting; på innmark for mjølkekyr og i utmark for sau og geit.
12. Verkemiddel som kan regulere produksjonen i høve til marknaden er viktig både for bonden og for samfunnet sin økonomi.

Samandrag

Utviklinga av jordbruket i Vestland er i hovudtrekk lik utviklinga elles i landet og er eit resultat av landbrukspolitikken som er førd og andre politiske rammevilkår som er lagt for næringa; færre og større bruk står for ein aukande del av produksjonen, areal går ut av drift og produksjonen skjer på ein aukande del kraftfôr. Rammene for investeringsverkemidlane gjer det vanskeleg for bruk på og under gjennomsnittet i Vestland, å investere for framtida. I 2014 vart grensa for maksimalt tilskot per bruk fjerna for fleire av dei sentrale tilskotsordningane. Det auka utbetalingane til dei store

produsentane monaleg og styrka vidare oppbygging av store driftseiningar. Dette har ført til ei relativ svekking av økonomien i jordbruket i vårt område der det er mange små og mellomstore bruk. I Vestland er jordbruket i tillegg til å produsere mat, viktig både for å halde i hevd kulturlandskapet og for å halde oppe busetnad i alle delar av fylket. Sjølvforsyningsgraden i Norge er på om lag 40%. Dersom ein skal greie å halde oppe sjølvforsyningsgraden, er det viktig å sikre ein optimal fordeling av produksjon i høve til naturressursane landet sett under eitt. For Vestland vil det bety å sikre og utvikle produksjonen av mjølk og kjøt basert på hausta og beita gras samt sikre og utvikle produksjonen av frukt og bær. I Vestland er det relativt små bruk. Det er difor viktig at det også framover blir lagt til rette for å drive jordbruk i kombinasjon med inntekt frå andre næringar og frå arbeid utanom garden.

Vestland fylke bør jobbe for å påverke dei nasjonale rammevilkåra til beste for den bruksstrukturen me har i vestlandslandbruket.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
Fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Innspel frå Sogn og Fjordane Bondelag og Hordaland bondelag.
- 2 Innspel frå Hordaland bonde og småbrukarlag
- 3 Innspel frå Sogn og Fjordane bonde og småbrukarlag

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Jordbruksforhandlingane er årlege forhandlingar mellom Staten og organisasjonane i landbruket, Norges Bondelag og Norsk bonde- og småbrukarlag. Forhandlingane skjer på grunnlag av «Hovudavtalen for jordbruket» som har som føremål «...å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift».

Vestland fylkeskommune ynskjer å gje innspel til Landbruks- og matdepartementet i forkant av jordbruksforhandlingane for 2020. Sogn og Fjordane bondelag, Hordaland bondelag, Sogn og Fjordane bonde- og småbrukarlag, Hordaland bonde- og småbrukarlag, Fylkesmannen si landbruksavdeling og Innovasjon Norge i Vestland har vore invitert til å gje innspel. Det har vore arrangert to møte om saka der desse aktørane deltok.

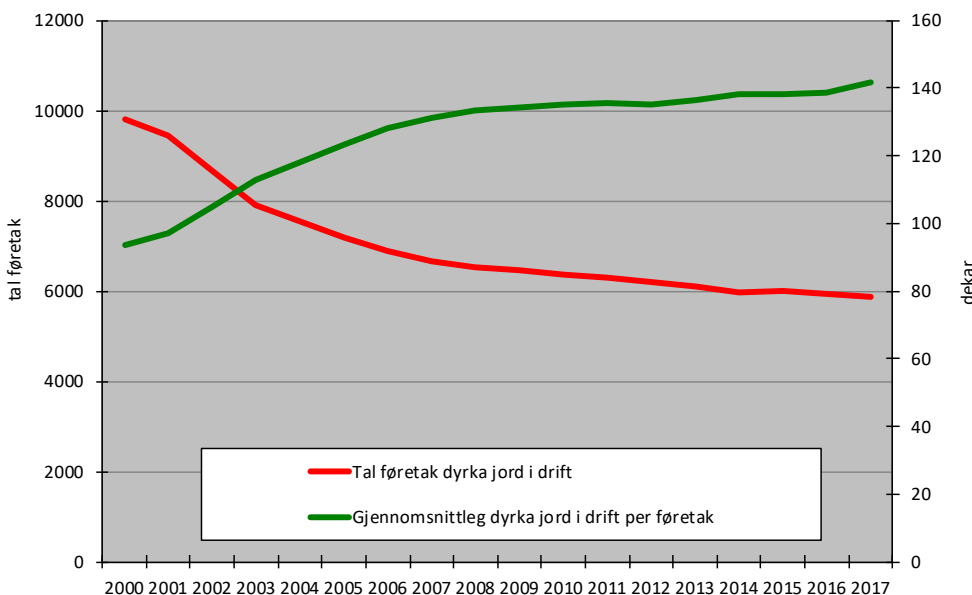
Tal og statistikk er henta frå Landbruksdirektoratet, Statistisk sentralbyrå og «Landbruket i Vestland - ein oversikt» utarbeidd av Fylkesmannen i Vestland. Tala for Vestland er kome fram som summen av tal for Hordaland og Sogn og Fjordane inkludert Hornindal kommune. Dei nyaste tala er frå 2018 då det ikkje føreligg tal for året 2019 enno.

Frå den politiske plattformen vedkomande landbruk:

- Naturressursar skal nyttast på ein berekraftig måte til matproduksjon, arbeidsplassar, energi og opplevingar.
- Legge til rette for kortreist mat og kortreist for til dyra for å fremme grønt landbruk og utnytte beitepotensialet me har i regionane.
- Fylket skal ta ei aktiv rolle i utviklinga av jordbruket. Innovasjon Norge skal nytta verkemidla til å byggje vidare på særtekkja ved vestlandsjordbruket som mjølk, kjøt, frukt, bær og grønsaker.
- Vestland skal vidareutvikle vestlandslandbruket med jord og skog, arbeide for auka verdiskaping, i tett samarbeid med landbruket sjølv.
- Me skal sikre eit sterk jordvern.

Landbruket i Vestland

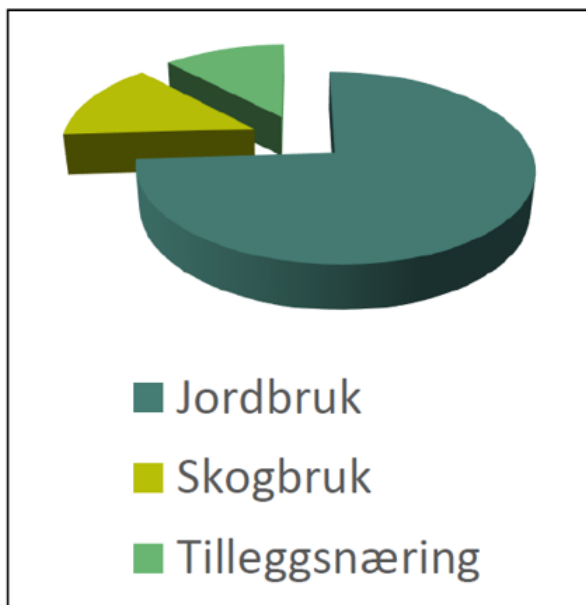
Jordbruksføretak i Vestland, utvikling i tal og storleik

Kjelder: Landbruksdirektoratet, LIB - søknad produksjonstilskot

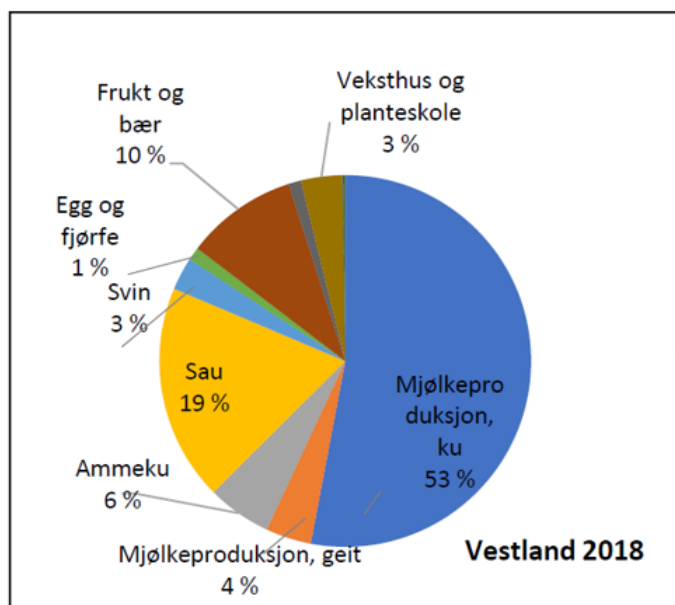
Vestland er eit stort landbruksfylke kjenneteikna av ein variert bruksstruktur. Topografi, temperatur og nedbør gjer at gardbrukarar har ulike utfordringar i ulike deler av fylket og hovudtyngda av

produsentane er små. Det er avgjerande med ei god forvaltning av arealressursen både på enkeltbruk og for fylket samla. Det er areala som gir grunnlag for næringa, og som gir verdiskaping, busetting og næringsutvikling. Om lag 98% av arealet blir brukt til grovfôrproduksjon. Arealet fordeler seg på full- og overflatedyrka jord samt innmarksbeite. I 1998 var det totalt 932 000 dekar jordbruksareal i Vestland. På 20 år er det ein nedgang på 99 000 dekar eller 11 %. I same periode har landet ein nedgang på 3 %. Jordbruksføretaka i Vestland auka arealet sitt i snitt frå 93 da dyrka jord i år 2000 til 143 da i 2018. Gjennomsnittsbuket er likevel mykje mindre enn landsmiddelet som i 2018 var på 259 da. Over tid går tal jordbruksføretak ned. På 10 år har det vore ein nedgang på 769 føretak. Dette er ein endring frå 6672 til 5954 føretak som utgjør 10,7 % reduksjon. Landet har i same periode ein nedgang på 16,1 %. Store delar av det dyrka arealet i Vestland er lite eigna til anna enn grasproduksjon og dei fleste gardane i Vestland har også større område med innmarks- og utmarksbeite. Beiteareala er veileigna for beiting av sau, storfe og geiter og det er berre gjennom beiting det går an å produsere mat på desse areala.

Verdiskaping i landbruket i Vestland.
produksjonar.

Kjelde: Nibio rapport 174/2018.

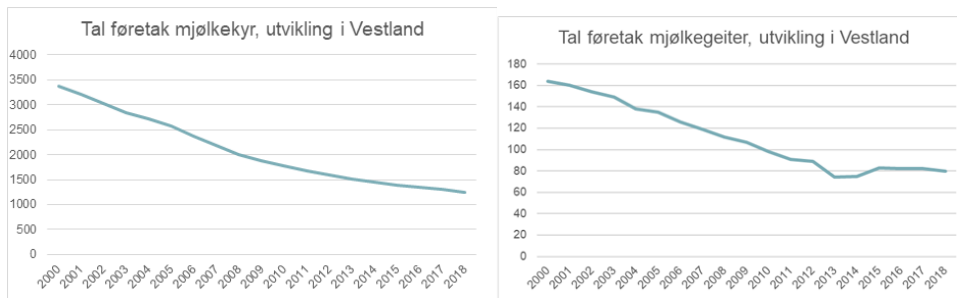

Verdiskaping i jordbruket fordelt mellom

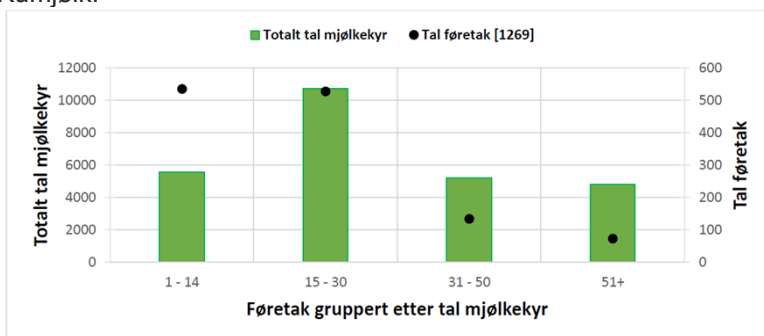
Nibio sin rapport om verdiskapinga frå landbruket i Hordaland og Sogn og Fjordane viser at landbruket i Vestland i 2016 hadde ei samla verdiskaping på 2,4 mrd. Verdiskapinga deler seg med 1,8 mrd frå jordbruket, 275 mill frå skogbruket og 287 mill frå tilleggsnæringar. I tillegg kjem verdiskapinga i landbruksbasert industri på 2 mrd. Nibio finn at landbruket i Vestland sysselsette 4100 personar, og at landbruksbasert industri sysselsette 4600 personar.

Mjølkeproduksjon:

Mjølkeproduksjonen er den største jordbruksnæringa i fylket med 53% av samla verdiskaping, jamfør figuren over. I 2018 var det 1254 kumjølkeprodusentar i Vestland. Tal føretak knytt til kumjølkeproduksjonen er halvert sidan 2005, sjå figur på neste side, men produksjonen har likevel vore relativt stabil og fylket har halde på sin relative del, vel 12%, av mjølkeproduksjonen i landet. Gjennomsnittskvoten har difor auka frå om lag 98 000 liter til 155 000 liter på dei 13 åra. Utviklinga har vore ein annan innan produksjonen av geitemjølke der både tal føretak og produksjonsvolum har gått ned med nær 30%. Geitemjølkeproduksjonen er ein lita næring også på landsplan, men Vestland er det nest største geitefylket med 26% av føretaka og 21% av kvoten. I perioden 2001-2015 vart dei kroniske sjukdomane paraturberkolose, CAE og byllesjuke utrydda i geitepopulasjonen i Norge gjennom prosjektet «Friskere geiter». I tida etter prosjektslutt har tal produsentar vore stabilt.

Kumjølke:

Figur 10. Tal føretak med mjølkekyr delt etter størrelse på buskaper, og sum mjølkekyr for kvar gruppe i Vestland 2018 (kjelde: Landbruksdirektoratet).

Fleirtalet av føretaka i fylket har færre enn 30 årskyr. På vel 70% av føretaka blir mjølka produsert i bås fjøs.

Innan 2034 skal alle mjølkekyr vere oppstalla i lausdriftsfjøs. Mange mjølkeprodusentar har investert dei siste 15-20 åra, og om lag 50% av mjølka i Vestland blir i dag produsert i lausdriftsfjøs. Dei fleste av dei som har bygd nytt eller bygd om til lausdrift, er i gruppene 31-50 kyr eller 51+, jamfør figuren over. Fleirtalet av dei som har bygd, har vore mellom dei største i utgangspunktet og dei har vakse seg større i prosessen gjennom å kjøpe eller leige kvote frå dei som har avslutta mjølkeproduksjonen. Hovudtyngda av bruka har også vore i tunge jordbruksområde med gode arealressursar i midtre og indre delar av fylket. Geografi og avstandar set grenser for tal bruk av denne storleiken i Vestland. Framover er det difor naudsynt at fleire bruk i gruppa 15-30 kyr investerer og det må etablerast minst 30 fjøs per år fram til 2034 for å innfri kravet til lausdrift. Det er vanskeleg å få god økonomi i investeringar på denne storleiken innanfor rammene som er sett sentralt for støtte gjennom investerings- og bedriftsutviklingsordningane, IBU. Innan 2022 skal mjølkeproduksjonen skalerast ned med 100 millionar liter. 40 millionar liter er venta teke ut gjennom ekstraordinær oppkjøpsordning i 2020, av dette 4,9 millionar i Vestland, og ved å redusere alle kvotane prosentvis i 2020 og 2021. Mjølkeprodusentane finansierer 67% av oppkjøpsordninga gjennom omsetningsavgift. Dette i tillegg til at kvotane blir redusert, vil i alle fall forbigåande gje reduksjon i lønsemda i mjølkeproduksjonen, noko som kan påverke investeringsevna og omleggingstakten til lausdrift.

Geitemjølke

Produksjonen av geitemjølke utgjør lite av den totale verdiskapinga, men dette er ein viktig produksjon med tanke på bruk av utmarksressursar og vedlikehald av kulturlandskapet. Geitenæringa er med og skaper mangfald og Vestland er leiande i landet på lokal fordeling av geitemjølke med 4100 tonn. Ystemiljøet i Underdal i Aurland har vore ein spyspiss i lokal foredling av mjølke og deira kompetanse har vore viktig for oppblomstringa som har vore også på landsplan, i lokal foredling av ku- og geitemjølke.

Kjøttproduksjon

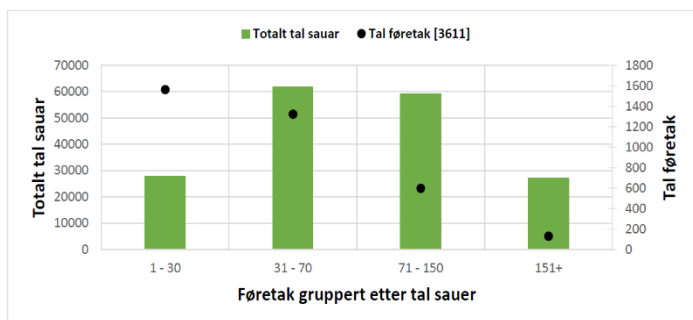
Storfekjøt

Storfekjøtproduksjonen var på 89 395 tonn i Norge i 2018. Av dette vart 8122 tonn, 9%, produsert i Vestland. Hovudtyngda av storfekjøtproduksjonen skjer i kombinasjon med mjølkeproduksjon. Grafane over syner utvikling i storfekjøtproduksjonen i Vestland og for landet. Produksjonen var høgast i 2001. Etter ein liten oppsving frå 2015, gjekk produksjonen ned litt i Vestland i 2018 medan auken heldt fram på landsplan. Produksjonen av kjøtt knytt til ammekyr er liten i Vestland, men tal ammekyr har auka jamt frå 3532 kyr i 2001 til 5323 kyr i 2018. På landsplan har tal ammekyr auka frå knappe 40000 kyr i 2001 til 91 000 kyr i 2018. Vestland sin relative del av denne produksjonen har gått ned med om lag 3%-poeng i perioden medan det har vore auke i kornområda der god tilgang på halm gjer at ein kan bygge enklare og billigare.

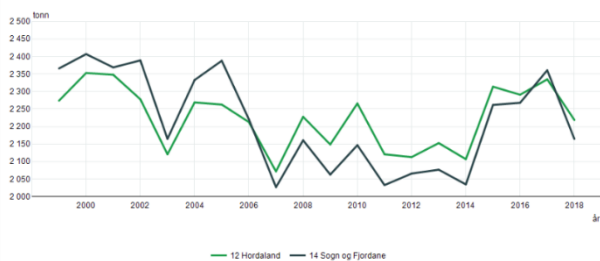
Sauerkjøtt

Vestland hadde 3595 føretak med sau i 2018. Det utgjer 26% av 13769 føretak i landet. Produksjonen er fordelt over store delar av fylket og dei fleste føretaka har under 70 sauer, jamnfør figuren under. Mange sauebønder har sau som ei av fleire driftsgreiner eller i kombinasjon med arbeid utanom bruket. Store delar av produksjonen skjer på utmarksbeite og sauen er ein viktig landskapspleiar.

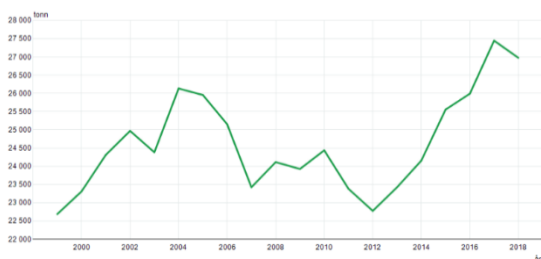

Figur 12: Tal føretak med sauer over 1 år delt etter størrelse på buskapen, og sum sauer over 1 år for kvar gruppe i Vestland 2018 (kjelde: Landbruksdirektoratet).

Slakt sau og lam Vestland

Slakt sau og lam i heile landet

Kjelde: Statistisk sentralbyrå

I 2018 var det produsert 3500 tonn sauekjøt i Vestland. Vestland sin del av den nasjonale produksjonen har gått frå 16,5 % i 2001 til knappe 13% i 2018. I 2018 var den nasjonale produksjonen på nær 27000 tonn. Frå 2014 var det eit oppsving i næringa og det vart investert i nye fjøs. Marknadssituasjonen gjer at det no ikkje er rom for å auke produksjonen. Dersom Vestland skal greie å oppretthalde sin del av produksjonen framover, er det viktig at fornyinga av driftsbygningane i sauehaldet held fram og at også sauebøndene får ta i bruk ny teknologi. Sidan det ikkje er rom for produksjonsauke, må dette må skjje innanfor det produksjonsomfanget som er i dag.

Frukt og bær

Det er lange tradisjonar med fruktproduksjon i dei indre fjordstrøka på Vestlandet. Her er det eit godt lokalklima som gjev årvisse avlingar av god kvalitet. Ullensvang er den største fruktkommunen i Vestland følgd av Sogndal og Lærdal. Bærproduksjonen er størst i Vik følgd av Lærdal og Stryn.

I 2018 var det 500 føretak i Vestland som søkte arealtilskot til fruktproduksjon. 170 av desse føretaka hadde mindre enn 10 dekar frukt og dei hadde eit samla areal på 950 dekar. 60 av føretaka hadde over 40 da frukt og dei hadde eit samla areal på 3600 dekar. Gruppa mellom 10 og 40 dekar utgjorde 260 bruk som har eit samla areal på 5700 dekar.

I 2018 var det 188 føretak i Vestland som søkte arealtilskot til bærproduksjon. 116 av føretaka hadde mindre enn 10 dekar bær og har eit samla areal på 450 dekar. Dei 12 største bærbruka hadde over 40 dekar bær, og eit samla areal på 760 dekar. Gruppa mellom 10 og 40 dekar utgjorde 60 føretak som hadde eit samla areal på 1300 dekar

Vestland er det største fruktfylket i landet, målt både i areal og avling. Regionen har lange tradisjonar for fruktdyrking og har eit godt fagmiljø. Epleproduksjon er viktigast, etterfølgd av morellar, plommer og pærer. Sjølv om dyrka fruktareal har gått ned, har effektiviteten auka slik at dei totale avlingane er stabile.

Produkt som saft og sider blir stadig meir populære hos forbrukarane. Resultatet er auka optimisme og rekruttering til næringa. Den 1. juli 2016 blei det lov å selje alkoholhaldig sider på eigen gard, ei lovendring som har slege positivt ut for siderprodusentane. Sider frå Hardanger er merka som beskytta geografisk nemning og må bli laga på eple dyrka i Hardanger. Då er det sentralt det vert dyrka nok Hardangereple. Investeringsmidlar bør gje høve til regionale tilpassingar for å sikre regionale konkurransefortrinn.

Fruktnæringa i Vestland må ruste seg ved å auke avlinga. Kilo per dekar er viktig for økonomien til bonden. Næringa må vere i stand til ta i bruk ny teknologi som robotar for hausting og slått mellom trea og dronar for å identifisere sjukdom og sikre plantevern. For å kunne ta i bruk ny teknologi må terrenget vere jamt og det er trong for verkemiddel som betrar arronderinga i frukthagane.

Vestland har potensial for auke i produksjonen av frukt og av ulike typar bær. Ein bør satse ytterlegare på kvalitetsheving og på å styrkje kompetansen i fylket knytt til frukt- og bærproduksjon.

Tilleggsnæringar

Landbruk er viktig for busetnad og for å oppretthalde eit flott kulturlandskap i Vestland. Mange har utvikla bruka sine gjennom å auke produksjonsomfanget innanfor tradisjonelle landbruksnæringar. Andre har valt å utvikle bruka sine gjennom å satse på tilleggsnæringar som leigekøyning, fordeling av mat, utleige, reiseliv inkludert overnatting, servering, guiding, utmarksnæringar av ulike slag og «Inn på tunet».

«Inn på tunet» er tilrettelagte og kvalitetssikra velferdstenester på gardsbruk. Dei viktigaste brukarane av «Inn på tunet»-tenester er barn og unge, menneske med rusproblem, funksjonshemma og eldre. Aktivitetane innanfor «Inn på tunet» skal gje meistring, utvikling og trivsel. Tenestene er knytt til garden, livet og arbeidet der. Det er per i dag 70 «Inn på tunet»-tilbydarar i Vestland.

Siste åra har det vakse fram organisert direkte distribusjon av mat mellom produsent og forbrukar gjennom REKO-ringar. På landsplan er det om lag 450 produsentar som deltek i denne ordninga.

Det er eit vekstpotensial i marknaden for tilleggsnæringar mellom anna innan mat og drikke. I Stortingsmelding 31 var ambisjonen at samla omsetning av mat og drikke skal vekse til 10 milliardar kroner gjennom alle omsetningskanalar innan 2025. Dette målet er att nådd med god margin. Totalt blir det, i følgje Landbruks- og matdepartementet selt lokalmat og drikke for 11,25 milliardar i Norge. I desember 2015 vart Bergen medlem i UNESCO sitt nettverk for kreative byar, som gastronomiby. Medlemsbyane forpliktar seg til å sikre at mat og kreativitet er ein sentral del i utviklinga av byar og regionar. I eit 10-årsperspektiv har Norsk institutt for naturforskning førespegla eit vekstpotensial på 1,9 mrd kroner innan jakt som oppleving og haustingsressurs. Vestland må som største hjortefylket i landet, ta ut sin del av dette potensialet.

Satsinga på tilleggsnæringar har medverka til større variasjon i næringsgrunnlaget i lokalsamfunna. Reiselivssatsinga har også synleggjort kulturlandskapet sin verdi. Dessutan har fleire i landbruket fått verdifull kompetanse i entreprenørskap og omstilling. Landbruket i distrikta spelar ei stor rolle for målet om levande bygder og distriktsutvikling. Det er ein veksande marknad for produkt med unike kvalitetar. Det bør leggjast til rette for å utvide produktpaletten og utnytte desse moglegheitene. Kunnskap, kvalitetssikring og samarbeid er viktig for å lukkast med utvikling innan bygdenæringane og «Inn på tunet».

Klima og miljø

Norsk jordbruk står for 8,5 prosent av klimagassutsleppa i Norge. Utsleppa er redusert med 4,2 % sidan 1990. Mesteparten av utsleppa frå jordbruket er klimagassutslepp frå biologiske prosessar, som til dømes frå kua når ho fordøyer maten sin og frå jorda når ho blir dyrka. Systematisk og langsiktig avlsarbeid, god dyrehelse, fôrutvikling samt meir treffsikker gjødsling har bidrege til reduksjonen i utsleppa.

FN sin organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) har rekna ut global gjennomsnittleg utslippsintensitet per kg slaktevekt for ulike dyreslag. I Norge er det gjort enkelte utrekningar av utslippsintensitet for ulike dyreslag som syner at utsleppa frå norsk husdyrproduksjon er lågare enn det globale gjennomsnittet. Det er trong for meir forskning under norske forhold for å kunne gje endelege og gode mål på klimagassutslepp pr kg produkt.

Global utslippsintensitet, gjennomsnitt (FAO)	Norsk utslippsintensitet, norsk forskning
Storfe i kombinert produksjon: 46 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt	Storfe: 17 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt for ung okse og 22 kg CO ₂ -ekvivalentar for utrangerte kyr og kviger
Svin: 6 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt	Svin: 3 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt

Fjørfe: 5 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt og 4 kg CO ₂ -ekvivalenter per kg egg	Fjørfe : 2 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg kyllingkjøtt og 1,5 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg egg
Sau: 24 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt	Sau: variasjon frå 16 til 26 kg CO ₂ -ekvivalentar per kg slaktevekt.

Utsleppsintensitetane kan ikkje samanliknast direkte på grunn av ulike reknemetodar, men dei syner eit nivå.
Kjelde: *Animalia*

Berekraftig intensivering er eit omgrep som FN's organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) har lansert. Det handlar om å produsere meir mat til ein folkesetnad som er i stor vekst, utan at utsleppa aukar. Den berekraftige intensiveringa av jordbruksproduksjonen må ta utgangspunkt i lokale føresetnader, men det handlar om:

- Større avling per arealeining
- Større avling per eining vatn, i område der det er avgrensa tilgang på vatn
- Større utbytte i husdyrproduksjon per fôrressurs
- Minst mogleg miljøbelastning per einig produsert mat
- Oppretthalde biologiske mangfald

Medan husdyra produserer mjølk og kjøt stadig meir effektivt, har grasavlinga per da vore tilnærma uendra over mange år. Auka avlingar er bra for klimaet mellom anna gjennom auka karbonbinding. Større mengd grovfôr gjer at ein kan redusere mengda innkjøpt kraftfôr.

Gjennom prosjektet «Klimasmart landbruk» ynskjer ei samla landbruksnæring og legge til rette for ein meir klimaeffektiv norsk matproduksjon. Dette arbeidet vil først og fremst skje gjennom å utvikle eit betre system for å dokumentere og rekne ut potensial for redusert klimaavtrykk på kvar enkelt gard samt å tilby tilpassa rådgjeving på bakgrunn av dette. Optimalisering av drifta på den enkelte gard som følgje av dette, er forventa å gje reduksjon i utslepp av klimagassar.

Det er eit stort potensial for å nytte meir norsk trevirke til biodiesel og nytte husdyrgjødsel til biogass. Produksjon av biogass kan føre til både reduserte utslepp av klimagassar frå gjødsellager og redusert forbruk av fossilt brensel. Småskala kraftproduksjon kan gje grøn verdiskaping og høve til auka inntekt for bønder.

Elles er det framleis trong for tiltak som kan hindre ureining frå landbruket til elvar og vassdrag. Mange frittstående gjødsellager er bygde utan tak og kan renne over av di dei blir fylte opp av nedbør. At gamle gjødsellager ikkje blir fornya kan føre til svikt i konstruksjon og større utslepp. Sjølv om det var sett av investerings- og bedriftsutviklingsmidlar til gjødsellager i 2019, har det ikkje kome inn nokon søknader i Vestland fordi rammene for støtte er for låge. Avrenning frå rundballar kan også vere kjelde til ureining frå landbruket.

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet har vedtakskompetanse. Denne er heimla i punkt 6 i «Reglement for fylkesutvalet».

Vurderingar og verknader

Økonomi: Har ikkje økonomi/budsjettkonsekvensar for fylkeskommunen.

Klima: Dei økonomiske rammevilkåra vil påverke landbruket si evne til å legge til rette for ein meir klimaeffektiv matproduksjon.

Folkehelse: Ikkje relevant.

Regional planstrategi: FN sine mål for bærekraft skal ligge til grunn for Vestland sin planstrategi. Jordbruket er viktig mellom anna for matproduksjon, biologisk mangfald, sysselsetjing og busetnadsmønster.

Konklusjon

Å halde oppe produksjonen av mjølk og kjøtt basert storfe, sau og geit, er avgjerande for å halde den dyrka jorda i hevd, gjere nytte av innmarks- og utmarksbeite og halde oppe Vestland sitt bidrag i den nasjonale matproduksjonen.

Frukt og bærneringa må gjerast i stand til ta i bruk ny teknologi og det er trong for verkemiddel som betrar arronderinga i frukthagane.

Det er viktig å legge til rette for å utvide produktspekteret innan tilleggsnæringar og ta ut det veksande potensialet i denne type næringar.

Ei samla landbruksnæring ynskjer å legge til rette for ein meir klimaeffektiv norsk matproduksjon som det må støttast opp om.

Ein meir optimal fordeling av jordbruksproduksjon i høve til naturressursane landet sett under eitt, er viktig dersom den nasjonale sjølvforsyningsgraden skal haldast oppe.